

Pavlov K. V.

Lesia Ukrainka Eastern European National University

MODERNIZATION DIRECTIONS AND MECHANISMS OF REALIZATION OF THE GOVERNMENT POLICY OF REGULATION OF COMPETITIVE RELATIONS IN REGIONAL MARKETS OF HOUSING REAL ESTATE

Summary

The article analyzes the existing mechanisms of functioning of regional residential real estate markets (RLH), as well as their analogy with the investment market. There are distinguished features of the regional markets of residential real estate, as well as a number of factors that greatly complicate the process of their research. It is determined that the main characteristics of regional real estate markets are based on the same foundations of smaller and smaller scale local housing markets. The author's vision of mechanisms and directions of modernization, which would promote the implementation of the main vectors of antimonopoly state policy in the regional markets of residential real estate, was pointed out.

Key words: housing policy, state policy, competition, housing market, regional market, residential real estate, modernization of competition policy, mechanism of competition implementation.

УДК 332.1

Петрецький І. І.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІКО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

У статті досліджено алгоритм побудови економіко-математичної моделі прогнозування регіональних показників економіко-інвестиційного розвитку. Визначено, що оцінка змін та реакції показників регіональної економіки на виклики та загрози глобальної економічної системи полягає, насамперед, у формуванні прогнозів на основі виявлення запізень, з якою відбувається реакція. Визначено основні етапи оцінки впливу змін світової економіки на показники економіко-інвестиційного розвитку на регіональному рівні. Встановлено, що головною перевагою наведеного алгоритму побудови економіко-математичної моделі є виявлення негативних змін кон'юнктури світових ринків для цілей державного прогнозування. Зокрема, найбільш важливим для прогнозування є виявлення кризових тенденцій на світових ринках, що відображаються через світові показники.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційний розвиток, підприємництво, інфраструктура, стимулювання.

Постановка проблеми. Стрімкі зміни базових економічних показників та зрушення і економіко-інвестиційному середовищі зумовлюють усе більше уваги звертати на проблеми прогнозування розвитку як національної економічної системи, так і зміни на регіональному рівні. Оцінка реакції та параметрів регіональної економіки, що змінюється під впливом зрушень у світовій кон'юктурі, полягає у формуванні прогнозів як складника процесу державного прогнозування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку регіонів, дослідженню їх економічного становища та інвестиційного потенціалу присвячено праці відомих вітчизняних учених: В.М. Геєця [1], С.А. Єрохіна [2], М.М. Єрмошенка [3], Л.І. Федулової [5], В.Я. Шевчука [6], І.Ю. Штулер [7; 8].

Мета статті полягає у дослідженні технології та розробленні послідовного алгоритму прогнозування економіко-інвестиційного розвитку регіональної економіки з відображенням її аналітичних можливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка змін та реакції показників регіональної економіки на виклики та загрози глобальної економічної системи, насамперед, полягає у формуванні прогнозів на основі виявлення запізень, з якою відбувається реакція. В основі регіонального прогнозування виявлення часових проміжків (запізень), з якою відбувається реакція, є складником процесу державного прогнозування.

Під час прогнозування економіко-інвестиційних показників важливим є відстеження впливу

переліку змінних, що характеризують цей показник. Їх відстеження відбувається методом аналізу розподілених часових проміжків або побудовою моделі розподіленого часу. Використання вказаного методу передбачає застосування регресійного аналізу. При цьому досліджується залежність показника тієї змінної, що аналізується, від поточних показників, а також від попередніх значень незалежних змінних [8].

Однак дана методика володіє й певним переліком недоліків, а саме:

- оцінка параметрів прогнозованої моделі відбувається в умовах мультиколінеарності факторів. Це означає, що поточні значення однієї змінної і ті значення, що проявляються із запізненням, найчастіше тісно пов'язані одне з одним. А це, відповідно, ускладнює визначення чистого впливу змінної на результат;

- також наслідком мультиколінеарності факторів є те, що в моделях розподіленого часу виникає проблема автокореляції. Її суть полягає у тому, що та взаємна незалежність змінних, котра передбачалася, спершу не підтверджується, що в підсумку призводить до збільшення невизначеності моделі;

- під час включення низки змінних, що утворені в одному часовому проміжку, але з різним запізненням, зменшується кількість спостережень. Ця умова загрозна тим, що спотворюються дані, за якими будується модель. Відповідно, водночас відбувається збільшення числа факторних ознак, що призводить до втрати числа ступенів свободи; у результаті під час аналізу значних від-

різків часових проміжків можлива ситуація, коли наявний взаємозв'язок між показниками визнається статистично незначним, а тому не включається до моделі [5].

Викладені недоліки особливо яскраво проявляються під час урахування значної кількості аналізованих показників. Для підвищення достовірності прогнозування на регіональному рівні необхідно попередньо визначити часові проміжки запізнень і будувати часові ряди з їх урахуванням. Виявлені запізнення враховуються у подальшому регресійному аналізі та слугують основою для побудови прогнозної моделі.

У розрізі регіонального прогнозування алгоритм побудови моделі прогнозування базується на оцінці реакції параметрів регіональної економіки на зміни світової кон'юнктури.

На рис. 1 наведено три основні етапи оцінки впливу змін світової економіки на показники соціально-економічного розвитку на регіональному рівні.

Базуючись на етапах оцінки впливу змін світової економіки на показники соціально-економічного розвитку на регіональному рівні, можна запропонувати алгоритм побудови економіко-математичної моделі прогнозування регіональних показників економіко-інвестиційного розвитку (рис. 2).

Наведена модель дає змогу враховувати часові проміжки запізнень у реакції змін регіональних процесів на зміну світової економіки. Однак при цьому є змога уникнути тих недоліків, якими характеризуються моделі розподілених часових проміжків. Це можливо завдяки тому, що часові проміжки запізнень обчислюються до етапу здійснення регресійного аналізу. Тобто спершу здійснюється аналіз

Рис. 1. Основні етапи оцінки впливу змін світової економіки на показники соціально-економічного розвитку на регіональному рівні

Джерело: побудовано автором

вихідних даних оцінки реакції параметрів регіональної економіки на зміни світової кон'юнктури. У процесі обчислень виявляються максимально тісні наявні взаємозв'язки. Потім визначаються часові проміжки, за яких взаємозв'язок між регіональним та світовими показниками найбільш яскраво виражений, однак при цьому число спостережень регіонального та макроекономічних показників залишається незмінним.

Розкриємо наведені етапи алгоритму прогнозування регіональних показників економіко-інвестиційного розвитку. Отже, алгоритм базується на оцінці реакції показників регіональної економіки на зміни світової кон'юнктури і відображає її аналітичні можливості. Тому чотири перші етапи є інструментом, що слугує основою для підготовки даних для подальшого аналізу в рамках визначеного алгоритму.

На першому етапі відбувається визначення показників, що відображають зміни світової кон'юнктури економіко-інвестиційного стану.

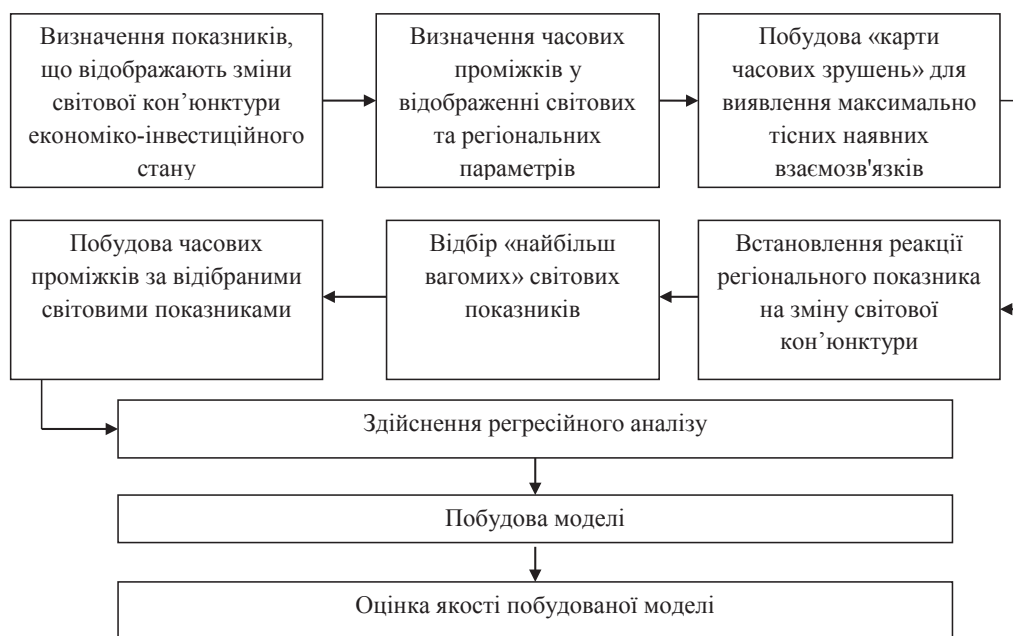

Рис. 2. Алгоритм побудови економіко-математичної моделі прогнозування регіональних показників економіко-інвестиційного розвитку

Джерело: побудовано автором

Цей етап включає у себе відбір показників, які найбільш повно характеризують тенденції та зміни світової економіки. Для врахування впливу світової економіки на регіональні процеси пропонується використовувати систему базових показників, які максимально розкривають мету дослідження. До таких належать:

- індекс інвестиційної сприятливості бізнес-середовища;
- рівень інвестування (відношення капітальних інвестицій до ВВП);
- частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі інвестицій.

Проте для врахування специфіки дослідження конкретного регіонального процесу або окремого регіонального показника допускається доповнення базової системи специфічними показниками світової економіки.

На наступному етапі відбувається визначення часових проміжків у відображенні світових та регіональних параметрів. Зокрема, дані перевіряються на відповідність таким критеріям:

- щомісячна фіксація даних не тільки поточного визначення впливу, а й для аналізу та виявлення взаємозв'язків;
- фіксація показників статистичної звітності на різних етапах розвитку національної економіки. Тобто до часового проміжку дослідження включається кризовий період, а також роки, що передували кризі, та посткризовий період. Здійснюється це, щоб забезпечити повноту дослідження та додати безперервність статистичних даних.

На наступному етапі здійснюється кореляційна оцінка впливу змін комплексу базових показників на конкретний регіональний показник для виявлення часових проміжків запізнення. Для визначення часових проміжків запізнення пропонується використовувати «карту часових зрушень».

На четвертому етапі алгоритму визначається реакція регіонального показника на зміну світової кон'юнктури і приймається рішення про ймовірність та доцільність прогнозування.

Подальшим етапом дослідження, що здійснюється за пропонуванням алгоритмом, є відбір «найбільш вагомих» світових показників. Виявлені на попередніх етапах максимальні значення кореляційної взаємозв'язку проходять перевірку

за критеріями тісноти зв'язку і тривалості часового проміжку запізнення між зміною світових і регіональних показників. Відбір показників означає, що для дослідження регіонального показника економіко-інвестиційного розвитку включаються дані тільки тих світових показників, стосовно яких був виявлений зв'язок у минулому.

За даними, які визначено як найбільш вагомі, проводиться побудова нових часових рядів з урахуванням часових проміжків, що виявлені раніше. Тобто відбувається зміщення часових рядів, що характеризують світові показники, на кількість періодів, відповідних максимальному значенню виявлених кореляцій. За отриманими часовими рядами здійснюються регресійний аналіз та побудова моделі. Після побудови моделі прогнозування проводиться розрахунок прогнозних значень шляхом підстановки поточних даних світових показників з урахуванням часових проміжків за кожним конкретним показником.

Головною перевагою наведеного алгоритму побудови економіко-математичної моделі є виявлення негативних змін кон'юнктури світових ринків для цілей державного прогнозування. Зокрема, найбільш важливими для прогнозування є виявлення кризових тенденцій на світових ринках, що відображаються через світові показники.

Однак варто зауважити, що запропонований підхід до виявлення негативних змін кон'юнктури світової економіки носить рекомендаційний характер, і для виявлення негативних змін кон'юнктури світових ринків можна використовувати будь-які інші методи та способи.

Висновки. Здійснене у статті дослідження орієнтоване на оцінку сили і швидкості впливу негативних змін світової кон'юнктури на окремі регіональні показники економіко-інвестиційного розвитку. Однак повнота та точність прогнозних розрахунків залежать від своєчасності визначення негативних змін світової економіки у цілому і світових індикаторів, що включені в модель прогнозування зокрема.

Наведений алгоритм призначений для доповнення наявних методик прогнозування та може бути розглянутий як інструмент формування різних варіантів економіко-інвестиційного розвитку регіонів, що будується з урахуванням впливу світових показників.

Список використаних джерел:

1. Геєць В.М., Семиноженко В.П. Інноваційні перспективи України: монографія. Харків: Константа, 2006. 272 с.
2. Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект): наукова монографія. К.: Світ Знань, 2002. 528 с.
3. Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національного господарства: наук. монографія / Наук. ред. М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін. К.: НАУ, 2008. 216 с.
4. Оскольський В. Про економічну політику сталого розвитку в Україні. Економіка України. 2014. № 6. С. 4–13.
5. Федулова Л.І. Прогнозування інноваційно-технологічного розвитку економіки як складова вибору стратегії виходу з кризи. Економіка і прогнозування. 2014. № 3. С. 5–18.
6. Шевчук В.Я. Формування інноваційної моделі сталого розвитку України в посткризовий період. URL: <http://soskin.info/ea/2010/1-2/20103.htm>.
7. Штулер І.Ю. Сучасні тенденції позиціонування України в світових рейтингах в умовах циклічних коливань економіки. Економіка та суспільство. 2016. № 2. URL: <http://economyandsociety.in.ua>.
8. Штулер І.Ю. Сценарне імітаційне моделювання розвитку інституційних секторів національної економіки у середньостроковій перспективі. Фінанси інституційних секторів економіки України: монографія; за заг. ред. Т.І. Єфименко, М.М. Єрмошенка. К.: Акад. фін. управління, 2014. 584 с.

Петрецький І. І.

Ужгородський національний університет

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ЕКОНОМІКО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТТЯ РЕГІОНІВ

Резюме

В статті досліджено алгоритм побудови економіко-математическої моделі прогнозування регіональних показателів економіко-інвестиційного розвитку. Визначено, що оцінка змін і реакції показателів регіональної економіки на виклики і загрози глобальної економічної системи заключається перш за все в формуванні прогнозів на основі виявлення опозданій з котрою відбувається реакція. В процесі дослідження визначені основні етапи оцінки впливу змін світової економіки на показателі економіко-інвестиційного розвитку на регіональному рівні. Встановлено, що головним перевагою запропонованого алгоритму побудови економіко-математическої моделі є виявлення негативних змін кон'юнктури світових ринків для цілей державного прогнозування. В частині, найбільш важливим для прогнозування є виявлення кризових тенденцій на світових ринках, що відображається через світові показателі.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційне розвиток, підприємництво, інфраструктура, стимулювання.

Petretsky I. I.

Uzhgorod National University

PROGNOSTIC TECHNOLOGY OF ECONOMIC-INVESTMENT DEVELOPMENT IN REGIONS

Summary

The algorithm of construction of the economic-mathematical model of forecasting of regional indicators of economic and investment development is explored in the article. It is determined that the estimation of changes and reactions of indicators of a regional economy to the challenges and threats of the global economic system is, first of all, in the formation of forecasts based on the detection of delays with which the reaction takes place. In the course of the study, the main stages of assessing the impact of changes in the world economy on indicators of economic and investment development at the regional level are determined. It was established that the main advantage of the proposed algorithm for constructing an economic-mathematical model is to identify negative changes in the world market conditions for state forecasting purposes. In particular, the most important for forecasting is the identification of crisis trends in world markets, which are reflected through world indicators.

Key words: innovative and investment development, entrepreneurship, infrastructure, incentives.